

Βασικές απόψεις –προβληματισμοί και προτάσεις όσον αφορά την επιλογή Συμβουλίου

«Στο ίδιο έργο θεατές»

Ρέθυμνο, 10-10-2012

Τις βασικές μου θέσεις, προβληματισμό και προτάσεις όσον αφορά τη λειτουργία του συμβουλίου τις εξέθεσα στην προηγούμενη εκλογική διαδικασία για την εκλογή μελών του Συμβουλίου. Παραμένω σταθερός στις απόψεις που είχα εκθέσει τότε, μια και ο νέος νόμος (4076) δεν άλλαξε παρά ελάχιστα σημεία του ν. 4009/11, και άρα κινείται σε γενικές γραμμές στην ίδια κατεύθυνση. Νομίζω πώς το παραπάνω νομοθετικό πλαίσιο δημιουργεί περισσότερα προβλήματα από αυτά που επιλύει, πλήττει το επίπεδο των παρεχόμενων σπουδών αντί να το αναβαθμίζει, ναρκοθετεί τις δημοκρατικές λειτουργίες αντί να τις διασφαλίζει, ενισχύει τις εξαρτήσεις και τη διαπλοκή αντί να τις εξαλείφει, περιορίζει την ελευθερία και τη διαφάνεια αντί να τις κατοχυρώνει, παρακωλύει την έρευνα αντί να την ενισχύει και με τις δραστηριότητες αυτές διαστρεβλώνει τις αναπτυξιακές δυνατότητες της χώρας.

Εξακολουθώ να νομίζω πώς μόνο με συνεχείς αλλαγές και βελτιώσεις τα πανεπιστημιακά ιδρύματα μπορούν να παρακολουθούν και να μετέχουν στο γίγνεσθαι, να παρέχουν ποιοτικές σπουδές και να παράγουν νέα γνώση, να αναπτύσσουν και να καλλιεργούν την έρευνα, τη διδασκαλία, την κριτική ικανότητα και τη κριτική σκέψη, να καλλιεργούν και να διασφαλίζουν την αξιοκρατία, τη διαφάνεια, την ερευνητική και επιστημονική δεοντολογία αλλά και τη δημιουργική σύνδεση με την κοινωνία και να εκπληρώνουν με δημοκρατικό τρόπο τους στόχους τους.

Οι νόμοι 4009/11 και 4076/12 θεσμοθετούν ανάμεσα στα άλλα τη Σχολή δια Βίου Εκπαίδευσης, το Συνήγορο του Φοιτητή, τα Προγράμματα δια βίου μάθησης, την Διοργάνωση σπουδών σε ξένη γλώσσα, το Γραφείο υποστήριξης της Διδασκαλίας, τα Κέντρα Αριστείας, το Γραφείο καινοτομίας και διασύνδεσης και εναποθέτουν πάρα πολλές ρυθμίσεις στον Οργανισμό και τον Εσωτερικό κανονισμό κάθε ιδρύματος. Τα παραπάνω υπό προϋποθέσεις μπορούν να συμβάλουν θετικά στην αναβάθμιση των παρεχόμενων σπουδών και θα πρέπει να στηριχθούν και να επεκταθούν.

Ο ν. 4076/12 επαναφέρει το Τμήμα ως «τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του ιδρύματος...», γεγονός κατ' αρχήν θετικό όπως και την εκλογή του Κοσμήτορα από τα μέλη της σχολής δυστυχώς όμως, από προεπιλεγμένη λίστα του Συμβουλίου (όπως άλλωστε και του πρύτανη). Επίσης, παρέχει τη «δυνατότητα» «σε περίπτωση άγονης εκλογικής διαδικασίας των εξωτερικών μελών... το συμβούλιο να συγκροτείται και λειτουργεί νόμιμα και χωρίς την εκλογή αυτών έως την ανάδειξή τους» (άρθρο 2 νόμος 4076).

Ωστόσο και οι δύο νόμοι:

- Καταργούν αυτό που και στο πρώτο του άρθρο ο 4009 αναφέρει: «η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ). Τα ΑΕΙ είναι

«νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα» προτείνοντας το διορισμό εξωτερικών μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου.

- Προτείνουν ένα μοντέλο λειτουργίας των Πανεπιστημίων που προσιδιάζει με επιχειρηματικό όμιλο και όχι με ερευνητικό-εκπαιδευτικό θεσμό παραγωγής και κατασκευής της γνώσης. Δηλαδή, επιδιώκουν να δημιουργήσουν «Επιχειρηματικά» Πανεπιστήμια συνδεδεμένα με την αγορά εργασίας και όχι με την ίδια την κοινωνία.
- Επιβάλλουν τον τρόπο εκλογής των μελών του Συμβουλίου με το περίεργο σύστημα της ταξινομικής ψήφου που ελέγχεται ως προς τη συνταγματικότητά του (βλ. *προσφυγή στο Συμβούλιο Επικρατείας των 17 Πανεπιστημίων*).
- Υποβαθμίζουν την ποιότητα σπουδών εισάγοντας το θεσμό των σπουδών πολλών ταχυτήτων (μονοετούς, διετούς και τριετούς διάρκειας), ο οποίος οδηγεί σε υποβαθμισμένους τίτλους σπουδών με αρνητικές συνέπειες στα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων.
- Αντιμετωπίζουν τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ως απλούς αναμεταδότες, τα οποία έχουν ως αποστολή τη «μετάδοση» της γνώσης και τους φοιτητές ως πελάτες..
- Δημιουργούν ελαστικές θέσεις εργασίας υιοθετώντας συμβασιούχους και εντεταλμένους διδάσκοντες
- Δημιουργούν καθηγητές δυο ταχυτήτων («απλούς», οι οποίοι διδάσκουν σε προπτυχιακά προγράμματα και «αναβαθμισμένους», οι οποίοι διδάσκουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα (άρθρο 37).
- Καταλύουν τη φοιτητική μέριμνα (σίτιση, στέγαση, περίθαλψη). Τα ήδη υποχρηματοδοτούμενα Ιδρύματα καλούνται να αναλάβουν, χωρίς αειφόρο σχέδιο, τη φοιτητική μέριμνα.

Εξακολουθώ να πιστεύω πως στο πλαίσιο των παραπάνω διαπιστώσεων κανείς δε μπορεί να μείνει αδιάφορος και αδρανής. Η εύρυθμη λειτουργία του Πανεπιστημίου μας προϋποθέτει την ενεργή συμμετοχή, τη δυναμική συνοχή, τη δημοκρατική συστράτευση και την αλληλεγγύη. Σε ό, τι με αφορά αρνούμαι να αντιμετωπίσω το φοιτητή μου ως πελάτη μέσα σε ένα επιχειρηματικό όμιλο, αρνούμαι να δεχτώ την απαξίωση των Πανεπιστημίων και υιοθετώ το σύνολο των προτάσεων των ομόφωνων αποφάσεων της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων της Σχολής μας και των συνόδων των πρυτάνεων σχετικά με τον νόμο.

Κατά συνέπεια θα εργαστώ συστηματικά προς την κατεύθυνση της αλλαγής του θεσμικού πλαισίου ούτως ώστε:

- Όλες οι σημαντικές αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του Πανεπιστημίου να λαμβάνονται από τα συλλογικά όργανα της Πανεπιστημιακής Κοινότητας (Σύγκλητος, Γενικές Συνελεύσεις Τμημάτων)
- Ο ρόλος του Συμβουλίου να είναι συμβουλευτικός, στρατηγικός.
- Σχετικά με τη «δυνατότητα» που παρέχει το άρθρο 2 του ν. 4076/12 «σε περίπτωση άγονης εκλογικής διαδικασίας των εξωτερικών μελών... το συμβούλιο να συγκροτείται και να λειτουργεί νόμιμα και χωρίς την εκλογή αυτών έως την ανάδειξή τους» τα εξωτερικά μέλη, εάν και εφόσον γίνει αποδεκτή η αναγκαιότητα ύπαρξής τους, να εκλέγονται από όλα τα μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου και όχι από τα 9 εσωτερικά μέλη. Η εκλογή με αυτό τον τρόπο διασφαλίζει τη διαφάνεια και την αποδοχή των εξωτερικών μελών, ενώ παράλληλα περιορίζει τις πιθανότητες για τυχόν αδιαφανείς διαβουλεύσεις και συζητήσεις.

Συνακόλουθα προτείνω και θέτω το ερώτημα προς τους υποψηφίους, τους εκλογείς αλλά και γενικότερα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας.

ο **Πρέπει να εκλέξουμε εξωτερικά μέλη;**

Όσον αφορά την απάντηση μου στο παραπάνω ερώτημα θα ήθελα να προσθέσω την άποψή μου ότι ο θεσμός των εξωτερικών μελών του Συμβουλίου συνιστά θεμελιακή παραβίαση της αυτοδιοίκησης του Πανεπιστημίου και είναι αντισυνταγματικός. Ως εκ τούτου πιστεύω ότι το πανεπιστήμιό μας δεν πρέπει να εκλέξει εξωτερικά μέλη του Συμβουλίου.

Για όσο χρόνο παραμένει το παρόν θεσμικό πλαίσιο πιστεύω ότι θα πρέπει να ερωτώνται για όλα τα κρίσιμα ζητήματα του Πανεπιστημίου τα συλλογικά όργανα της Πανεπιστημιακής κοινότητας (Σύγκλητος, Γενικές Συνελεύσεις Σχολών και Τμημάτων) ή να διεξάγονται συμβουλευτικές ψηφοφορίες από τα μέλη ΔΕΠ. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων και των συμβουλευτικών ψηφοφοριών (μπορεί και ηλεκτρονικών) θα πρέπει να είναι δεσμευτικές για τα μέλη του Συμβουλίου. Προσωπικά δεσμεύομαι να λειτουργήσω κατ' αυτόν τον τρόπο, εφόσον εκλεγώ μέλος του Συμβουλίου. Δεσμεύομαι να μεταφέρω και να υποστηρίξω στο Συμβούλιο τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Πανεπιστημίου και των Γενικών Συνελεύσεων της Σχολής μας καθώς και των Ψηφοφοριών των μελών ΔΕΠ που προανέφερα. Ενδεικτικά, κρίσιμα θέματα για τα οποία πρέπει να διεξάγονται ψηφοφορίες ή να ερωτώνται τα συλλογικά όργανα της Πανεπιστημιακής κοινότητας είναι η εκλογή των εξωτερικών μελών του Συμβουλίου, η έγκριση της χάραξης της στρατηγικής για την ανάπτυξη του ιδρύματος σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό επίπεδο και η διαμόρφωση της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του, καθώς επίσης και η ανάληψη πρωτοβουλιών για τη σύνδεση του Πανεπιστημίου με την κοινωνία.

Τα παραπάνω αποτελούν βασικές θέσεις και δεσμεύσεις, χωρίς ωστόσο να εξαντλούν όλα τα θέματα που το νέο θεσμικό πλαίσιο εισάγει. Είναι, όμως, χαρακτηριστικές και ορίζουν ένα τρόπο σκέψης στο οποίο μένω πιστός και βάσει των οποίων θα λειτουργήσω.

Ας κινηθούμε όλοι μαζί για να οργανώσουμε ένα δημοκρατικό, ανοικτό, αειφόρο Πανεπιστήμιο το οποίο θα παράγει, θα κατασκευάζει την πολιτισμικά προσδιορισμένη γνώση, θα θέτει στο κέντρο της λειτουργίας το φοιτητή και τις ανάγκες της κοινωνίας, θα διασφαλίζει την ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών, θα καλλιεργεί και θα προάγει την έρευνα και θα συμβάλλει ενεργά και δυναμικά στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας μας.

Συναδελφικά

Γιάννης Σπαντιδάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής

ΠΤΔΕ

Παν. Κρήτης